

Stikstofbemesting, sleutel tot lagere overschotten!

René Schils (PV) en Dirk Jan den Boer (NMI)

Een uitgekende stikstofbemesting is nu belangrijker dan ooit. De aanvoer van kunstmest is immers een zeer belangrijke factor voor de hoogte van het stikstofoverschot op uw bedrijf. Hoe kunt u de jaargift voor grasland bepalen? En waar moet u vervolgens op letten bij het opstellen van een bemestingsplan?

Bedrijfsplan

Vele wegen leiden naar Rome. Dat geldt ook voor het bereiken van de Minas-doelstelling. Verlagen van de kunstmestaanvoer is weliswaar een belangrijke weg, maar niet de enige. Daarom moet een bemestingsplan een onderdeel zijn van een totaal bedrijfsplan. In dit bedrijfsplan komen alle maatregelen op het gebied van bemesting, voeding en graslandgebruik aan de orde. Maar ook het aanhouden van extra jongvee. Een goed bedrijfsplan geeft de samenhang weer tussen de maatregelen.

Minas is sturend

De toegestane aanvoer van kunstmest wordt bepaald door de Minas-verliesnorm, de afvoer en de overige aanvoer (zie figuur). De Minas-verliesnorm voor een specifiek bedrijf is afhankelijk van de oppervlakte van gras en voedergrassen en het aantal ha dat uitspoelingsgevoelig is. In 2002 zijn de stikstofverliesnormen voor gras 220 kg per ha en voor bouwland 110 kg per ha. De verliesnormen voor de 140.000 ha, die zijn

aangewezen als droge zandgronden, zijn dit jaar voor grasland 30 kg per ha lager, en voor bouwland 10 kg per ha lager. Verrekening van de afvoer via melk en vlees, inclusief de diercorrectie, met de verliesnorm bepaalt de totale toegestane aanvoer van stikstof. Vervolgens kan de ruimte voor de aanvoer van kunstmest worden bepaald, door de totale toegestane aanvoer te verminderen met de aanvoer via voer en eventueel via dierlijke mest.

Stikstofjaargift op grasland

De hoeveelheid kunstmest die u mag aanvoeren, moet vervolgens verdeeld worden over grasland en voedergrassen. Hiervoor bepaalt u eerst hoeveel kunstmest en dierlijke mest naar de voedergrassen gaat. Wat resteert is beschikbaar voor grasland. De stikstofjaargift op grasland is de som van de kunstmest en het werkzame deel van de dierlijke mest.

Hulpmiddelen

Voor een inschatting van de stikstofjaargift kunt u gebruik maken van de "Stikstofjaarwijzer" op de website van het PV (www.pv.wageningen-ur.nl). De "Stikstofjaarwijzer" houdt bij de berekening van de jaargift rekening met de gevolgen van lagere stikstofgiften.

Later dit jaar zal ook de "Stikstofjaargiftindicator" van het NMI beschikbaar zijn waarmee u soortgelijke berekeningen kunt uitvoeren.

Voor nadere invulling van het bemestingsplan maakt u gebruik van het bemestingsadvies. Overigens zijn de rekenregels van het bemestingsadvies toegepast in de adviezen van de bemestingsadviesprogramma's.

Overigens is het van belang om deze stikstofjaargift, berekend volgens Minas, te vergelijken met de stikstofjaargift op basis van het stikstofleverend vermogen (NLV). Op bedrijven met een laag stikstofleverend vermogen van de grond zal de stikstofjaargift volgens Minas vaak sturend zijn. Maar op melkveebedrijven op een grondsoort met een hoog stikstofleverend vermogen kan de stikstofjaargift volgens Minas wel eens hoger zijn dan de 'klassiek' bepaalde optimale stikstofjaargift. In dat geval volgt u uiteraard ook de laagste stikstofjaargift.

Bemestingsplan

Het bemestingsplan kunt u opstellen volgens het bestaande bemestingsadvies van de LTO-commissie "Bemesting van Grasland en Voedergewassen" (1988). Dat betekent dat de geadviseerde stikstofgift per snede afhankelijk is van het stikstofleverend vermogen van het perceel, het graslandgebruik en het tijdstip van het jaar. Met de vastgestelde stikstofjaargift kunt u in de tabellen van het bemestingsadvies de bijbehorende stikstofgiften per snede opzoeken.

Alhoewel het stikstofleverend vermogen (NLV) van de grond nu minder sturend is bij de bepaling van de jaargift, blijft het van belang voor de verdeling van de stikstof over de percelen. Percelen met een hoge NLV krijgen minder stikstof dan percelen met een lage NLV.

Tips voor een optimale benutting van de stikstof

- Begin in het voorjaar vroeg met het toedienen van de dierlijke mest. Het gras kan dan al vroeg beschikken over de eerste stikstof en fosfaat. Als u half februari met de machines het land op kunt, wacht dan niet. Voor u het weet komt er kwakkelweer en is het april.
- Dien de dierlijke mest zoveel mogelijk toe in de eerste helft van het groeiseizoen. De benutting van de stikstof uit de mest is dan aanzienlijk hoger dan bij uitrijden in augustus.
- Bouw de stikstofgift in de loop van het groeiseizoen tijdig af. Bemesten boven het advies in de tweede helft van het groeiseizoen levert wel hoge eiwitgehalten in het gras, maar geen extra opbrengst.
- Vooral als percelen opnieuw zijn ingezaaid is het NLV vaak aanzienlijk lager dan op het blijvende grasland. Op deze ingezaaide percelen is een hogere N-gift zeker gewenst. Een deel van de stikstof wordt immers gebruikt voor de opbouw van de organische stof in de bodem.
- Percelen met witte klaver kunnen toe met veel minder stikstof. In de eerste snede kunnen dergelijke percelen met stikstof worden bemest, bijvoorbeeld met 20 m³ dunne mest en 50 kg kunstmeststikstof. Gedurende de rest van het jaar levert de klaver voldoende stikstof en kan stikstofbemesting achterwege blijven.

